

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

Pe unu anu 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anu 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrierile nefranate nu se primesc. — Manuscrisuri nu se retrămit.

Nr. 94.

Sâmbătă 27 Aprilie (9 Maiu)

1885.

Răspunsurile d-lui Tisza.

BrașovŪ, 26 Aprilie 1885.

Dacă d-lu ministru-președinte și ministru de interne Tisza a putut să amâne răspunsurile, ce le datoră deputaților Babeșu și Truța asupra unor cestiuni de mare însemnătate, mai bine de două luni de zile, credem că nu va surprinde pe nimeni, că și noi am lăsat să mai treacă câteva zile înainte de a face o analiză a acelor caracteristice răspunsuri.

Intârzierea acosta ni-a venit spre bine, pentru că astăzi suntem în plăcuta pozițiune d'a publică mai întâi judecata unei foi germane asupra espectorărilor d-lui Tisza, care foia mai ales încătu privesce cazul cu oprirea serviciului divinŪ dela Lupșa nu este direct interesat în cestiune. „*Siebenbürgisch d. Tageblatt*“ scrie sub titlul „Glose la răspunsurile d-lui Tisza“ în numărul său de Joi 7 Maiu între altele:

„Deputatul Truța a adus în vorbă unu casu, care și în partria noastră este extraordinar. Într'o comună românească a comitatului Turdariașu se oprise ținerea obișnuitului serviciu divinŪ de Duminecă de către autoritatea politică și în faptă se împedecase prin gendarmeriă, fiindcă se bănuise înscenarea unei serbări a lui Horia și Cloșca. Ministrul-președinte a admis în răspunsul său acestu faptu; cităm propriile sale cuvinte: „AvendŪ suspitiune basată — Țise ministrul — că în aceea comună serbarea ce se oprise pentru țiu de Sâmbătă o voru ține Duminecă sub pretextul unei liturgii, s'a interȚisă într'adeverŪ ținerea acestui serviciu divinŪ, nu însă prin scoterea creștinilor din biserică, ci în acelu modŪ, că preoții în urma interȚicerii n'au putut ține liturgiă și că poporul, care începuse să vină în mare numărŪ la biserică, fiindŪ avisatŪ de gendarmŪ, că liturgia nu se pôte ține, s'a risipitŪ în tôte liniștea și fără nici o disordine. Acosta este adevărata stare a lucrului.“

Espunerea ministrului-președinte și raportul deputatului Truța asupra neobișnuitului casu se deosebescŪ una de alta numai într'unu punctu neesențialŪ. Deputatul Truța Țisese, că gendarmii arŪ fi năvălitŪ cu baioneta în biserică și că arŪ fi scosŪ afară pe omeni, pe când ministrul negă acosta împrejurare secundară. Nu suntem în pozițiune a decide, că ore espunerea lui Tisza s'eu a lui Truța corăspunde în acestu punctu faptelor; totuși pentru a judecă lucrul ne vom ține numai de espunerea lui Tisza, ce se basază pe raporte oficiale, care fără îndoială încă nu suntŪ totdeuna demne de credință, mai cu sémă când vinŪ dela organele interesate în causă, prin urmare mai multŪ s'eu mai puținŪ preocupate. În esența lucrului, cum am ȚisŪ, nu se schimbă nimica, dacă gendarmii au alungatŪ pe omeni din casa lui DumneȚu cu forța s'eu sau împedecatŪ d'a intra în ea. Lucrul principalŪ rămâne interȚicerea serviciului divinŪ de Duminecă și împedecarea faptică a acestuia.

InterȚicerea este o măsură preventivă polițienescă, prin care autoritatea a voitŪ să întămpine eventuala serbare a lui Horia și Cloșca. Nu schimbă nimicŪ din caracterul polițienescŪ al acestei măsurii nici răspunsul ce l'a datŪ ministrul Tisza mai târziu d-lui Babeșu, ȚicendŪ:

„Acosta nu este o măsură preventivă din punctul de vedere alŪ statului polițienescŪ, ci este, după a mea părere, datoră fiecărui guvernŪ președintŪ în lumea acosta.“ Acosta replică a ministrului rămâne o frasă, care nu schimbă nimica din clasificarea casului, ori câtŪ de multŪ s'eu s'eu fostŪ aprobată de drépta camerei. Căci acela ce s'eu fostŪ scopul poliției, de a împedecă pericolele înainte de realizarea lorŪ și de a preveni turburării

ordinei încă neîntemplate, deosebindu-se de acela alŪ justiției, care urmăresce ofensarea deja realizată a legii.

Acosta este deosebirea între *statulŪ polițienescŪ* și între *statulŪ basatŪ pe dreptŪ*, că celŪ dintăiu pășese în contra faptelor cetățenilor, încă înainte de a fi trecutŪ aceste în unu stadiu alŪ ilegalității, pre când celŪ din urmă pășese numai în potriua adevăratelor violări de dreptŪ. Este clarŪ, că omulŪ pôte greși mai ușorŪ când se pune pe tărumulŪ suspiunilor; este neevitabilŪ ca și pericolele *inchipuite* să fie combătute de *statulŪ polițienescŪ*. Libertatea faptelor omenescŪ depinde dela judecata *subiectivă* a organelorŪ, cari facŪ poliția preventivă, prin urmare acosta libertate nu esistă de locŪ. Volnicia, care este strinsŪ legată de judecata *subiectivă* a organelorŪ polițienescŪ, a produsŪ acea puternică reacțiune, care a pusŪ în Europa apusană *statulŪ de dreptŪ* în loculŪ *statuluiŪ polițienescŪ*.

În casulŪ de față avemŪ de a face fără îndoială c'unu actŪ alŪ poliției preventive. InterȚicerea liturgiei de Duminecă în Lupșa voia să împedecă d'a se ține cu acosta ocaziune și unu parastasŪ pentru Horia și Cloșca. Nu era mai bine să fi așteptatŪ, că să vedă, dacă se adevăresce suspitiunea, privitoare la ținerea unui asemenea parastasŪ? Să admitemŪ, că suspitiunea aceea s'ar fi adevăritŪ și că serviciulŪ divinŪ s'ar fi ținutŪ în adevărŪ. Ore acestu casu învólvă o crimă s'eu unu delictŪ, pentru a căruia pedepsire arŪ trebui să intervină tribunalele penale? Nu credemŪ; celŪ puținŪ n'amŪ auditŪ nimicŪ despre aceea, ca procurorulŪ să fi acusatŪ pe cei ce au aranjatŪ serbarea lui Horia și Cloșca în celelalte locuri, unde în adevărŪ s'a ținutŪ. Ce eră însă, dacă suspitiunea s'ar fi doveditŪ de nebasată și dacă nici nu s'ar fi ținutŪ unu parastasŪ pentru Horia și Cloșca în cursulŪ serviciului divinŪ în comuna Lupșa? În acestu casu credincioșii comunei bisericescŪ Lupșa arŪ fi fostŪ fără de nici o causă împedecăți în ținerea rugăciunilor lorŪ, numai și numai pentru că organele poliției și-au închipuitŪ ceva, ce nu esistă.

Tôte actele religioase sunt puse sub scutulŪ legii penale a statului; împedecarea s'eu conturbarea cu forța a serviciului divinŪ unei religii recunoscute este o faptă abusivă ce se pedepsese în sensulŪ § 190 a legii penale ungurescŪ (Art. de lege V. 1878,) care Țice: „CelŪ ce împedecă s'eu conturbă cu forța serviciulŪ divinŪ alŪ unei religii recunoscute din partea statului, comite unu delictŪ și este a se pedepsi cu închisore până la unu anŪ și cu amendă în banŪ până la o miă florinŪ. Încercarea chiar este a se pedepsi.“ N'amŪ auditŪ să se fi făcutŪ vre-o cercetare nici măcarŪ spre a adăce claritate asupra împedecării cu forța a serviciului divinŪ de Duminecă în biserică greco-orientală recunoscută de statŪ. Cercetarea trebuie să-o facă judecătoria, care are a stabili, dacă împedecarea cu forța a serviciului divinŪ în comuna Lupșa nu învólvă delictulŪ de conturbare a religii, prevăduțŪ în § 190 alŪ codului penalŪ. Prin aceea, că ministrulŪ-președinte, care n'are putere judecătorească, justifică împedecarea cu forța a serviciului divinŪ de Duminecă în comuna Lupșa, nu s'a făcutŪ destulŪ legii.

În totŪ casulŪ este lucru ciudatŪ, că ministrulŪ-președinte, în aceeași ședință a adunării deputaților, în care a admisŪ că s'a interȚisŪ serviciulŪ divinŪ de Duminecă în Lupșa și c'a fostŪ împedecatŪ, a adresatŪ către deputatulŪ Babeșu provocarea, că „d. deputatŪ să arate ori și când, dacă pôte, că cum și prin ce a fostŪ împedecatŪ cineva în acestă patriă în *esercițiulŪ drepturilorŪ sale prin măsură preventivă*?“ DeputatulŪ Babeșu a răspunsŪ la acosta forțe corectŪ provocându-se la *casulŪ de mai înainte* în care *visitatoriŪ bisep*

ricei în Lupșa au fostŪ împedecați în esercitarea dreptului lorŪ pusŪ sub scutulŪ codului penalŪ, dreptulŪ de-a se rugă lui DumneȚu.“

ConflictulŪ anglo-rusŪ.

MinistrulŪ Gladstone și Granville au declaratŪ, că Anglia și Rusia sunt gata a supune tôte diferențete cu privire la interpretațiunea convențiunii dela 17 Martie judecării unui suveranŪ amicŪ, mai încolo, că în Londra eră vorŪ să începă negociațiunile despre stabilirea hotarelorŪ afgane. Prin acosta Europa eră s'a mai liniștitŪ puținelŪ.

Până când era răsboiulŪ în perspectivă, tôte lumea credea, că răsboiulŪ acesta se va purta mai multŪ pe apă, decâtŪ pe uscatŪ, și că se va purta pe uscatŪ numai în Asia centrală, unde din cauza greutăților teritoriale și topografice, nu se potŪ concentra mase mari de trupe și unde din cauza terenului celui anevoiosŪ nu se pôte provedea armata cu proviautulŪ necesarŪ, pentru că căile de comunicațiune lipsescŪ mai cu totulŪ. Dacă într'adeverŪ s'ar fi luatŪ la luptă pe mare aceste două puteri mari, atunci ne puteamŪ aștepta la stricăciunile cele mai mari, la împedecarea negoțului și a producțiunii, la periclitarea proprietății și la multe alte calamități, cari arŪ fi isvoratŪ dintr'unu răsboiu pe mare.

Dacă se va mănține pacea, atunci meritulŪ este alŪ partidelorŪ litigante și anume alŪ lui Gladstone și alŪ împăratului Alesandru III. MinistrulŪ-președinte Gladstone a păzitŪ interesulŪ păcii până în ora din urmă cu o evlavie apostolică și totŪ mereu a apelatŪ la iubirea de pace a Țarului Alesandru, și după multe sbuciumări și frământări Gladstone l'a făcutŪ și pe ȚarulŪ, ca să nu asculte de glasulŪ partidei militare.

Preparațiunile militare englese n'au făcutŪ nici o impresiune asupra Rusiei, dară nici petecele de locuri din Asia nu putŪ îmbărbăta pe Ruși la o acțiune în contra Angliei. În Indii vomŪ ajunge, își Țiceau unii bărbați Ruși, pe altă cale: facendŪ pe domnitorii indigeni indieni, ca să se revolteze în contru domniei englesescŪ. În urmă au înțelesŪ Rușii, că pentru o luptă atâtŪ de gigantică nu suntŪ pregătiți și că Englesii dispunŪ de bogății colosale, prin cari ei totŪ mereu suntŪ în stare să pună în luptă nouă mijloce. Rusia arŪ fi reportatŪ la începutŪ rezultate strălucite în AfganistanŪ, dară apoi Englesii prin tenacitatea și prin constanța lorŪ totuși până la cele din urmă arŪ fi triumfatŪ. Unanimitatea cu care a votatŪ parlamentulŪ din Londra creditulŪ pentru răsboiu au avutŪ efectŪ în PetersburgŪ. Se vorŪ fi gânditŪ Rușii, că nici NapoleonŪ celŪ Mare n'a pututŪ înfrânge pe Anglia, care totŪ mereu a pusŪ în mișcare tôte coalițiunile.

Considerațiunea, că răsboiulŪ cu Anglia nu se pôte termina iute, ci din contră se va continua cu anii pe tôte mările și în tôte continentele va fi îndemnatŪ pe Ruși, ca să fie mai pașnicŪ. Dar nu mai puținŪ Anglia, care nu s'a interesatŪ de cealaltă Europă până 'i-a venitŪ apa la gură, și-a datŪ tôte silințele să eviteze răsboiulŪ, fiindcă s'a vedutŪ izolată. Și causa acestei izolări este politica lui Gladstone, care voindu să facă cuceriri în tôte continentele, în EgiptŪ, SudanŪ, Africa sudică, în Asia centrală, în Australia, pe tôte puterile europene le a vătămătŪ și vecsatŪ. CancelarulŪ Germaniei în totŪ timpulŪ frământărilor dintre Anglia și Rusia tăcu și numai presa se aruncă din când în când asupra Angliei îmbărbătândŪ pe Rusia.

Acosta atitudine dușmănosă a Germaniei față cu Anglia silŪ pe Gladstone să se prefacă în apostolŪ alŪ păcii.

N. fr. Presse* găsesce, că din acosta schimbare spre pace a situațiunii două partide esŪ cu mânilŪ gôle. Ele se retragŪ desamăgite între culise: Italia și Polonii. Italia credea, că încercătura Angliei cu Rusia o va scăpa din grăua situațiune, în care a adusŪ o expedițiunea ce a întreprinsŪ la Marea roșă. În suita Angliei, arŪ fi pututŪ profita ceva Italia. Polonii de altă parte, Țice foia vienesă, prin emisarii lorŪ arŪ fi pututŪ provoca o revo-

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 24 Aprilie st. v. 1885.

Table with financial data for the Bucharest stock exchange, listing various securities and their prices.

Cursulu pieței Brașovului

din 8 Maiu st. d. 1885.

Table with financial data for the Brașov market, listing exchange rates for various currencies and goods.

Cursulu la bursa de Viena

din 7 Maiu st. n. 1885.

Table with financial data for the Vienna stock exchange, listing prices for various securities.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” se potu cumpăra în tutungeria lui I. Gross.

20% Tote prețurile scădute 20% per comptant.

Magazinul de încălțăminte

alul lui Ioanul Săbădeanu

Fabricatul propriu si strainul, solidul si modernul. Recomanda on. publicul cu prețuri scădute tote felurile de încălțăminte fine si ordinare, pentru barbati, dame si copii, gata seu dupa mesurare fabricate.

Ghete de barbati dela v. a. fl. 3.60 cr. in susu.

Ghete de dame " " " 3. — " " "

Pantofi si ghete de copii dela 60 " " "

Pantofi de casa de piele, pisla seu stofa brodate cu flori pentru barbati si dame dela v. a. fl. 1.30 cr. in susu.

Specialitate.

Cisme de copii in crețu de Karlsbad dela v. a. fl. 3.50 cr. in susu

Șoșoni de postavul de pisla si cu Gumă englescesc. — Șoșoni cu talpe de pisla lungi si scurti pentru voiagiori. = Galoci de gumă englescu. — Sandale de gumă si de pisla pentru dame, barbati si copii cu prețuri eftine.

Cisme de copii ordinare dela v. a. fl. 2 in susu

barbati " " " 5 1/2

femei " " " 4

Comandele din afara se efectuēza dupa mesurile trimise promptu si cele nepotrivite se iau indrețu in schimb.

20% Tote prețurile scădute 20%

Anunțamul acelorul onorați cetitori, cari vorul binevoil a se abonul la foia noștra de aici incolu, ca avemul inca in rezervul numeri dela inceputulu anulu 1885 prin urmare potul se aiba colecționa completul.

Administratiunea Gaz. Trans.

Zambach si Gavora

Fabricul de vestiminte si recușite bisericesci

de ritul latinul si grecul

in Budapesta, strada Vatului, Vaczi utca Nr. 17.

Falonul seu Odajdu, Albe, Stihare, Dalmatice, Baldachinul, prapuri. Tote felurile de steguri, si pentru societati industriale (si pentru pompieri) Covoru pe altariu, potiruri, Pie-tohlebnica, cadelnite, Pacificali, candele de altarul, policandre pentru bisericul, Ripe, Chivotul, carți de Evangelia etc.

Comandele se electuescu promptu. — Obiectele, care nu vorul conveni, se vorul schimbul cu altele.

Mersulu trenurilor

pe linia Predealul-Budapesta si pe linia Teiușul-Aradul-Budapesta a calei ferate orientale de statul reg. ung.

Large table with train schedules, organized into sections for Predealul-Budapesta, Budapesta-Predealul, Teiușul-Aradul-Budapesta, and Budapesta-Aradul-Teiușul. Includes columns for train types and departure times.

Nota: Orele de nopte suntul cele dintre liniile groșe.